

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 102/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátom Mgr. Ing. Jurajom Trokanom, Vajanského 10, Trnava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 Tpo 62/2019 z 21. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie v záhlaví uvedených základných práv uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tpo 62/2019 z 21. novembra 2019.

2. Napadnutým rozhodnutím bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tp 88/2019 z 9. novembra 2019 o vzatí do väzby. Sťažovateľ v konaní pred krajským súdom tvrdil, že jeho zadržanie z dôvodu podľa § 85 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) bolo nezákonné, teda aj následné obmedzenie jeho osobnej slobody je nezákonné a v rozpore s čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Uvedené sťažovateľ odôvodnil tým, že bol zadržaný príslušníkmi Policajného zboru, ktorí však nie sú oprávnení zadržať osobu podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku, ale iba podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku. Tento názor sťažovateľ podoprel odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 TdoV 1/2011 zo 14. júna 2011. Krajský súd k tejto námietke nezaujal žiadne stanovisko, preto je jeho postup nesúladný s čl. 46 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva aj právo na primerané odôvodnenie rozhodnutia vrátane práva na odpoveď na kľúčové námietky.

3. S ohľadom na uvedené sťažovateľ žiada napadnuté rozhodnutie zrušiť. Navrhuje tiež, aby mu ústavný súd priznal symbolické finančné zadostučinenie vo výške 5 000 €, pretože obmedzenie slobody je závažným zásahom, ktorý vo vysokej miere znižuje kvalitu jeho života.

4. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada zrušiť aj uznesenie okresného súdu o jeho vzatí do väzby. Zároveň v sťažnostnej argumentácii neuvádza žiadne dôvody, pre ktoré o zrušenie tohto rozhodnutia žiada. Je tu teda zjavný rozpor medzi dôvodmi a rozsahom ústavnej sťažnosti, ktorými je ústavný súd pri rozhodovaní viazaný [§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Keďže ústavná sťažnosť vo väzobnej veci sa považuje za naliehavú (§ 54 zákona o ústavnom súde), ústavný súd nevyzýval sťažovateľa na odstránenie nedostatku návrhu (§ 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde) spočívajúceho v uvedenom rozpore a preskúmal ústavnú sťažnosť v rozsahu, ktorý vyvodil zo sťažnostnej argumentácie.

II.

Relevantná právna úprava

5. Ústavný súd je podľa čl. 124 ústavy nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V súlade s čl. 127 ods. 1 a 2 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania ústavný súd predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Za zjavne neopodstatnený ústavný súd považuje taký návrh, pri prerokovaní ktorého nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

8. Podľa § 10 ods. 8 Trestného poriadku policajtom sa na účely tohto zákona rozumie a) vyšetrovateľ Policajného zboru, b) vyšetrovateľ Policajného zboru zaradený na Úrade inšpekčnej služby, ak ide o trestné činy príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov a nejde o trestné činy uvedené v písmene c); to platí, aj ak ide o trestné činy colníkov a nejde o trestné činy uvedené v písmene c), c) vyšetrovateľ finančnej správy, ak ide o trestné činy spáchané v súvislosti s porušením colných predpisov alebo daňových predpisov v oblasti dane z pridanej hodnoty pri dovoze a spotrebných daní, d) poverený príslušník Policajného zboru, e) poverený príslušník vojenskej polície v konaní o trestných činoch príslušníkov ozbrojených síl, f) poverený príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže v konaní o trestných činoch osôb vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo väzbe, g) poverený pracovník finančnej správy, ak ide o trestné činy spáchané v súvislosti

s porušením colných predpisov alebo daňových predpisov v oblasti dane z pridanej hodnoty pri dovoze a spotrebných daní, h) veliteľ námornej lode v konaní o trestných činoch spáchaných na tejto lodi.

9. Podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku osobu podozrivú zo spáchania trestného činu môže policajt zadržať, ak je tu niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 alebo 2 alebo ak ide o podozrivú osobu podľa § 204 ods. 1, aj keď proti nej doteraz nebolo vznesené obvinenie. Na zadržanie je potrebný predchádzajúci súhlas prokurátora. Bez takého súhlasu možno zadržanie vykonať, len ak vec neznesie odklad a súhlas vopred nemožno dosiahnuť, najmä ak bola taká osoba pristihnutá pri trestnom čine alebo zastihnutá na úteku.

Podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku osobnú slobodu osoby, ktorá bola pristihnutá pri trestnom čine alebo bezprostredne po ňom, môže obmedziť ktokoľvek, ak je to potrebné na zistenie jej totožnosti, zabránenie úteku, zabezpečenie dôkazov alebo na zabránenie ďalšiemu páchaniu trestnej činnosti. Je však povinný takú osobu bezodkladne odovzdať útvaru Policajného zboru, útvaru Vojenskej polície alebo útvaru Colnej správy.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

10. Z priloženej sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby ústavný súd zistil, že sťažovateľ v konaní pred krajským súdom argumentoval takto: *„Zadržaný som bol, ako vyplýva zo zápisnice o zadržaní, aj zo znenia odôvodnenia uznesenia, podľa ust. § 85 ods. 2 Tr. por. K tomuto uvádzam, že som bol zadržaný nezákonne, nakoľko som bol zadržaný príslušníkmi policajného zboru a títo nie sú oprávnení postupovať podľa § 85 ods. 2 Tr. por. (rozhodnutie NS SR - sp zn. 1 TdoV 1/2011 alebo uznesenie KS BA - sp. zn. 2Tpo/1002/2016).“*

11. Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že postup okresného súdu považoval za správny a v súlade so zákonom. Uviedol, že *„z pohľadu orgánov činných v trestnom konaní a súdu boli dodržané zákonné lehoty na podanie návrhu na vzatie obvineného do väzby, ako i na rozhodnutie o podanom návrhu. Pokiaľ ide o formálne*

podmienky na vzatie obvineného do väzby, tieto boli teda splnené. Voči obvinenému je vedené trestné stíhanie pre vyššie uvedený trestný čin, tento bol vyšetrovateľom v procesnej pozícii obvineného vypočutý a návrh na jeho vzatie do väzby bol podaný v súlade s ustanovením § 85 ods. 4 Trestného poriadku. Sudca pre prípravné konanie o tomto návrhu prokurátora rozhodol rovnako v zákonnej 48 hodinovej lehote, v súlade s ustanovením § 87 ods. 2 Trestného poriadku. Sťažnostný súd nezistil ani také porušenie zákona pri zadržaní obvineného, ktoré by malo za následok nezákonnosť vzatia obvineného do väzby.“.

12. Podľa sťažovateľa je jeho zbavenie slobody nezákonné, a tým aj protiústavné z dôvodu nezákonného zadržania. Jeho zadržanie malo byť nezákonné preto, lebo v zmysle zápisnice o zadržaní bol zadržaný podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku, a to príslušníkmi Policajného zboru. Tí však nie sú oprávnení osobu zadržať podľa tohto ustanovenia. Podľa uvedeného ustanovenia môže osobu pristihnutú pri páchaní trestného činu zadržať „ktokoľvek“, čo podľa uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 1/2011 znamená „ktokoľvek okrem policajta“.

13. Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy možno obvineného alebo podozrivého z trestného činu zadržať „len v prípadoch ustanovených zákonom“. Uvedené ustanovenie je na zákonnej úrovni vykonané § 85 Trestného poriadku (v prípade podozrivého – teda osoby, proti ktorej ešte nebolo vznesené obvinenie) a § 86 Trestného poriadku (v prípade obvineného). Z § 85 ods. 1 a 2 Trestného poriadku vyplýva, že osoba môže byť buď zadržaná priamo policajtom, alebo môže byť jej osobná sloboda obmedzená inou osobou až do jej odovzdania príslušným orgánom.

14. Zadržanie osoby podozrivej zo spáchania trestného činu slúži ako krátkodobý prostriedok na jej dočasné fyzické zaistenie do doby, než bude preverené podozrenie zo spáchania trestného činu a rozhodnuté buď o zahájení trestného stíhania a v nadväznosti na to i o väzbe zadržanej osoby, alebo o jej prepustení. K obmedzeniu slobody na základe zadržania dochádza v dôsledku faktického úkonu, a nie v dôsledku rozhodnutia, ako je to pri väzbe. Ide teda o faktický úkon, preto je nutné skúmať, či konkrétne okolnosti, za ktorých k zadržaniu došlo, materiálne zodpovedajú zákonným požiadavkám. Predmetom

prieskumu teda nie je obsah zápisnice o zadržaní, ale skutkové okolnosti v nej zachytené, za ktorých k zadržaniu došlo.

15. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že sťažovateľ bol zadržaný v situácii, keď sa po počiatočnom vykázaní z bytu svojej matky doňho vrátil, „*hrubo kopal a búchal do hlavných dverí od bytu, kde sa nachádzala jeho matka [REDAKOVANÉ] a jeho sestra [REDAKOVANÉ], na ktoré kričal, že ak ho matka [REDAKOVANÉ] vyhodí z bytu... kde nemá trvalý pobyt, tak rozbije dvere a všetkých z rodiny vyzabíja*“ (s. 3 napadnutého uznesenia), a pritom tieto slová viackrát zopakoval v prítomnosti opakovane privolanej policajnej hliadky, ďalej «*bol agresívny na príslušníkov polície, kládol aktívny odpor, vyhrážal sa ublížením na zdraví a jednému policajtovi povedal, že mu zlomí väz, keď ho stretne na ulici, obom sa tiež vyhrážal, že ich vyzlečie z uniformy a že si to s nimi rozdá na „férovku“*» (s. 4 napadnutého uznesenia). V nadväznosti na to došlo 6. novembra 2019 o 16.30 h k zadržaniu sťažovateľa policajnou hliadkou.

16. Uznesením povereného príslušníka Obvodného oddelenia Policajného zboru Trnava ČVS: ORP-2145/01-TT-TT-2019 zo 6. novembra 2019 bolo proti sťažovateľovi začaté trestné stíhanie a nadväzujúcim uznesením zo 7. novembra 2019 bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona. Návrh na vzatie sťažovateľa do väzby bol súdu doručený 8. novembra 2019 o 11.00 h, teda v 48-hodinovej lehote od jeho zadržania. Výsluch obvineného bol nariadený na 9. november 2019 a uskutočnil sa za prítomnosti obhajcu, ktorý bol sťažovateľovi na jeho žiadosť ustanovený. Obhajca na výsluchu uviedol, že „*K okolnostiam zadržania uvádzam, že toto nebolo vykonané podľa § 85 ods. 2 Tr. por. tak, ako je to uvedené v zápisnici o zadržaní*“. V sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby, rovnako ako aj v ústavnej sťažnosti, už uvádza, že bol zadržaný nezákonne, pretože bol zadržaný príslušníkmi Policajného zboru, ktorí nie sú oprávnení postupovať podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku.

17. Z vyjadrenia právneho zástupcu pri výsluchu, podľa ktorého zadržanie „*nebolo vykonané podľa § 85 ods. 2 Tr. por. tak, ako je to uvedené v zápisnici o zadržaní*“, je

zrejme, že aj právny zástupca si uvedomoval skutočnú podstatu problému. Tou nebola nezákonnosť zadržania v materiálnom zmysle. Sťažovateľ totiž netvrdí, že materiálne vôbec neboli splnené podmienky na jeho zadržanie policajtom. Tvrdí len, že zadržanie nemohlo prebehnúť podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku tak, ako je uvedené v zápisnici o zadržaní. Vo svojej podstate teda spochybňuje formálny nedostatok zápisnice. Pochybenie pri zadržaní, na ktoré poukazuje sťažovateľ, teda spočívalo nanajvýš v nesprávnej subsumpcii skutkových okolností pod § 85 ods. 2 Trestného poriadku. Keďže išlo o zadržanie príslušníkmi Policajného zboru, neprebehlo v skutočnosti podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku (ktoré neupravuje „zadržanie“ podozrivej osoby, ale jej „obmedzenie na slobode“ treťou osobou), ako je údajne uvedené v zápisnici o zadržaní (vychádzajúc z tvrdenia obhajcu citovaného v uznesení okresného súdu, keďže sťažovateľ zápisnicu k ústavnej sťažnosti nepriložil), ale podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku. Z popisu okolností, za ktorých k zadržaniu došlo, je zrejmé (pozri bod 14), že sťažovateľ bol osobou podozrivou zo spáchania trestného činu (konkrétne prečinu nebezpečného vyhrážania), pristihnutou príslušníkmi Policajného zboru pri jeho páchaní (teda vec nezniesla odklad v zmysle § 85 ods. 1 poslednej vety Trestného poriadku), v páchaní trestného činu pokračoval aj v prítomnosti hliadky a existovala obava, že v ňom bude aj naďalej pokračovať. Sťažovateľ tieto okolnosti, a teda ani materiálne naplnenie podmienok na zadržanie policajtom (§ 85 ods. 1 Trestného poriadku), vôbec nespochybňuje. Ústavný súd k tomu dodáva, že v tomto prípade nešlo o zadržanie policajtom ako procesným orgánom v zmysle § 10 Trestného poriadku, ale o zadržanie osoby pristihnutej pri trestnom čine policajnou hliadkou. Z uznesenia krajského súdu je zrejmé, že aj ďalšie zákonné postupy (vyžadované predovšetkým § 85 ods. 4 a § 87 ods. 2 Trestného poriadku) boli dodržané. Materiálne teda boli splnené všetky podmienky zadržania vyžadované Trestným poriadkom. Ústavne súladné je preto aj rozhodnutie krajského súdu, podľa ktorého nebolo zistené porušenie zákona pri zadržaní obvineného, ktoré by malo za následok nezákonnosť vzatia obvineného do väzby. Ústavný súd len dopĺňa, že existenciu väzobných dôvodov sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nespochybňoval.

18. Ústavný súd dodáva, že právne závery najvyššieho súdu vo veci, na ktorú odkazuje sťažovateľ (alebo napr. aj v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 58/2016

z 18. augusta 2016), boli vyslovené za značne odlišných okolností. Podstata tam riešeného problému spočívala v „zlom úmysle“ príslušníkov Policajného zboru, ktorý sa prejavil napr. snahou o obchádzanie podmienok, ktoré sú pre zadržanie vyžadované v § 85 ods. 1 Trestného poriadku (napr. nevyhnutnosť súhlasu prokurátora, ak nejde o naliehavú situáciu v zmysle § 85 ods. 1 poslednej vety Trestného poriadku). Za nezákonný bol v týchto rozhodnutiach označený postup, ktorým bol zasiahnutý samotný účel ustanovenia (šlo buď o situácie, pri ktorých policajti obišli potrebný súhlas prokurátora tým, že „počkali“, kým podozrivý začne páchať trestný čin, prípadne ho po trestnom čine „nalákali“ na policajnú stanicu, kde ho zadržali, a už neexistovala časová súvislosť so spáchaným trestným činom). Spoločným rysom bolo vždy obchádzanie zákona a absencia dobrej vôle zo strany príslušníkov Policajného zboru. Takýto postup už vykazuje znaky neprípustnej svojvôle (podobne pozri rozsudok veľkého senátu Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Saadi proti Spojenému kráľovstvu z 29. 1. 2008, č. 13229/03, bod 69, rozsudok vo veci Čonka proti Belgicku z 5. 2. 2002, č.51564/99, body 40 – 46).

V okolnostiach posudzovaného prípadu však nič nenasvedčuje takejto svojvôli a sťažovateľ ju ani netvrdí. V argumentácii sťažovateľa tak už na prvý pohľad absentuje hodnotový (ústavný) presah.

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o väzbe prebieha vo fáze prípravného konania, teda spadá pod rozsah čl. 17 ústavy, ktorý zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení. Na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy o práve na súdnu ochranu (napr. uznesenie sp. zn. II. ÚS 52/2018 z 25. januára 2018, bod 16).

20. Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil také okolnosti, ktoré by nasvedčovali zásahu do označených základných práv sťažovateľa, odmietol jeho ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu

bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti (primerané finančné zadosťučinenie a trovy konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu